

AVEREA, VENITURILE ȘI CHELTUIELILE SCHITULUI BRĂTEȘTI, DE LÂNGĂ PAȘCANI, ÎN 1839-1845

Dan Dumitru IACOB¹

Cuvinte cheie: *schitul Brătești, moșia Pașcani, cultura materială, avere, venituri și cheltuieli*

Keywords: *Brătești heritage, Pașcani estate, material culture, wealth, income and expenses*

În prezent dispărut, schitul Brătești, de lângă Pașcani, a fost un așezământ monahal mic, însă nu lipsit de importanță din perspectiva istoriei locale, istoriei învățământului și istoriei monahismului românesc. Din păcate, deși a avut o existență de peste un secol și jumătate, se cunosc puține lucruri despre istoria lui². Cu acest prilej, pe baza unor documente inedite, ne propunem să evidențiem câteva aspecte privitoare la situația economică a schitului în deceniile patru-cinci ale secolului al XIX-lea, nu înainte însă de a-i aminti pe cei care s-au preocupat de ctitorirea și bunăstarea acestui lăcaș.

¹ Academia Română – Institutul de Cercetări Socio-Umane, SIBIU.

² Bibliografia esențială se reduce la câteva titluri: C. Turcu, *Despre Schitul Brătești „din Codrul Pașcanilor”*, însemnat centru cultural-școlar din secolul al XVIII-lea, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, 10-12, 1969, p. 628-634; N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, Direcția Patrimoniului Cultural Național, 1974, p. 122; M.-B. Atanasiu, *O scrisoare testament a monahului Ioasaf Cantacuzino (1776)*, în *Opțiuni istoriografice*, X, 2009, 1-2, p. 79-92; Ieromonah Marcu-Marian Petcu, *Mănăstiri și schituri ortodoxe din Moldova, astăzi dispărute (sec. XIV-XIX)*, București, Biblioteca Națională a României, 2010, p. 64.

Ctitorii și binefăcătorii schitului

Schitul Brătești din „Codrul Pașcanilor” a fost ctitorit în 1733/1734, de către marele medelnicer Iordache Cantacuzino, stăpânul moșiei Pașcani, „una dintre cele mai frumoase [...] din întreaga Moldova”³. Fiind amplasat pe această moșie, împreună cu satul omonim, schitul Brătești a beneficiat de atenția și sprijinul financiar al proprietarilor succesivi ai moșiei Pașcani până spre sfârșitul secolului al XIX-lea. Situația este reflectată de câteva testamente, donații și contracte de arendă cunoscute, la care se adaugă și sursele cu caracter administrativ pe care le prezentăm în acest articol.

De la Iordache Cantacuzino, schitul a trecut în grija lui Ioan Cantacuzino (cca. 1720-1776?), mare agă, nepotul ctitorului. Cunoscut ca având preocupări culturale și spirituale, motiv pentru care a și ales să se călugărească, primind numele Ioasaf⁴, acesta a fost interesat să atribuie schitului și un rol cultural-educativ, astfel explicându-se prezența aici, prin 1766-1778, a călugărului cărturar Eustatie Popovici, ardelean din Zlatna sau Abrud, autor al mai multor lucrări liturgice și, foarte probabil, dascăl al școlii înființate la schit⁵.

Neavând urmași, monahul Ioasaf și-a ales ca „fiu de suflet” și unic moștenitor pe nepotul său de soră, Iordache Balș, biv vel paharnic, căruia, odată cu moșia Pașcani, i-a încredințat și patronajul asupra schitului Brătești⁶. Iordache Balș s-a dovedit un urmaș vrednic al călugărului Ioasaf, între binefacerile sale fiind menționate atât repararea și extinderea bisericii din Pașcani, cât și înzestrarea schitului Brătești cu o dugheană aducătoare de profit⁷. Prin testamentul său din 15 mai 1805, Iordache Balș îi lăsa fiului său Iancu (Ioan) moșia Pașcani, cu toate satele, siliștile, conacul, biserica și acareturile „unite la un loc”⁸. În acest context, îi cerea „să fie purtare de grijă pentru schitu Brăteștii, ca din veniturile ce are schitul dându-se cheltuiala trebuincioasă, să se afle în toată vremea la schit preot și călugări și, după rânduiala ce este așăzată de mine, să urmează fără strămutare rugăciunile bisericești pentru pomenirea părintelui

³ *Marele dicționar geografic al României*, vol. IV, București, Socec, 1901, p. 658.

⁴ M.-B. Atanasiu, *op. cit.*, p. 79-80.

⁵ C. Turcu, *op. cit.*, p. 630-632; M.-B. Atanasiu, *op. cit.*, p. 84.

⁶ M.-B. Atanasiu, *op. cit.*, p. 81-82.

⁷ *Ibidem*, p. 85.

⁸ Theodor Codrescu, *Uricarul*, vol. XI, Iași, 1889, p. 325.

Ioasaf, și în tot anul la ziua hramului să se facă pomenire pentru răposatul cu rânduiala cuviincioasă”⁹.

Soarta a făcut ca doar după două generații moșia Pașcanii, incluzând și angajamentele morale și financiare privitoare la schitul Brătești, să treacă în stăpânirea unei alte mari familii boierești: Rosetti Roznovanu. În 1814, moșia Pașcani a fost cumpărată cu suma de 600.000 de lei de către Iordache Roset Roznovanu (1764-1836), a cărui primă soție fusese Pulheria Balș, nepoata de frate a marelui vistiernic Iordache Balș. De la acesta, moșia va trece în stăpânirea fiului său Nicolae Rosetti Roznovanu (1794-1858), care, la rândul său o va lăsa prin testament unicului său fiu, Nicolae (Nunuță, 1842-1891).

După intrarea Pașcanilor în stăpânirea Roznovenilor, aceștia au avut grijă de schitul Brătești, fapt reflectat atât în bilanțul contabil al schitului, cât și în testamentul lui Nicolae Rosetti Roznovanu, din 14 iunie 1857. Între pomenile orânduite să se facă la înmormântarea sa, testatorul a lăsat 600 de lei pentru schitul Brătești, bani care să se împartă între „nacealnic” (egumen) și călugării de la schit („iar pentru schitul Brăteștii din Pașcani să se dee șese sute lei ca să-și tragă parte și toți călugării aflători în acel schit”). Sume, mai mari sau mai mici, erau destinate și pentru toate bisericile din satele de pe moșiile testatorului, și, în mod special, pentru bisericile de la Pașcani și Stânca, precum și pentru paraclisul palatului din Iași¹⁰. În cadrul aceluiași testament, Nicolae Rosetti Roznovanu dedica un întreg punct privitor la susținerea materială, funcționarea și scopul schitului Brătești, precizând următoarele:

„B. Fiul meu Neculai, universalul meu clironom, precum și moștenitorii sei, și oricare după vreme stăpânitori a(i) Pașcanilor, sînt datori a da la schitul Brăteștii, aflători pe această moșie Pașcanii, câte douăzeci locuitori carii vor lucra în folosul schitului, după cum ocârmuire după vreme va legiuî împotriva pămîntului ce li se vor da, și osebit va mai da și șeptezeci și patru fâlci pămînt pe care le are acum schitul în fînașii, arătură, imașu și vatra cu livada schitului; aceste se vor da de-a purure pentru hrana călugărilor și ținerea schitului. Și se va lua aminte ca se se ție la acel schit numai un număr de călugări cuvioși căți se vor putea hrăni cu aceste mai sus ce am hotărît de a se da schitului, îngrijându-se purure atât universalul meu clironom, cât și moștenitorii

⁹ *Ibidem*, p. 327; vezi și M.-B. Atanasiu, *op. cit.*, p. 85-86.

¹⁰ ANIC, Inventar 92 (Așezământul Rosetti Roznovanu), fond Achiziții Noi, CCLXIV/ 1, f. 1 r.

sei, de a fi nacealnic la acel schit un călugăr cuvios și se ție o necurmată slujbă la biserica unde se sevârșască sfințele rugi și sfânta leturghie de-a purure pentru iertarea pacatelor și mântuirea sufletului meu, a părinților mei, a toată familiei mele și a tuturor creștinilor după rânduiala Bisericei și a legii pravoslavnice. Când însă vreodinioară ocârmuirea politică sau bisericească s-ar amesteca de a rânduia de-a dreptul nacealnic și călugări la acel schit, fără știrea și buna primire mai întâi a universalului clironom al meu, sau ocârmuirea politică sau bisericească ar voi a se amesteca cât de puțin în ace avere a schitului, întru așa întâmplare să se desființeze acel schit, se rămâie biserica numai biserica de mir, și cu venituri din dările ce hotărâsc a se da la acel schit, precum mai sus arăt, se se ție un doctor în satul Pașcanii și o mică spițerie cu cele mai trebuincioase doftorii pentru căutarea locuitorilor sărmani¹¹.

Aceste clauze testamentare au fost aplicate, în mare măsură, chiar dacă moșia și schitul au trecut în stăpânirea, respectiv grija, altor proprietari. În ultimul sfert al secolului al XIX-lea, Nunuță Roznovanu a ipotecat moșia Pașcani, după care a vândut-o colonelului Eugeniu Alcaz (1814-1892), pentru suma de 2.600.000 de lei. După moartea colonelului, moșia a rămas urmașilor săi, de la care, mai târziu, a trecut în posesia familiei Brătianu. În 1946, moșia, aflată în proprietatea lui Gheorghe I. Brătianu, a fost expropriată de către Comitetul Local pentru Reformă Agrară din comuna Pașcani (județul Baia)¹². Cu mult înainte însă, în 1895, patrimoniul schitului a fost trecut în administrarea Primăriei Pașcani, care a impus obștii schitului să deschidă un spital pentru bolnavii de pelagră, o școală rurală în incintă și o farmacie în Pașcani¹³. În 1902, schitul a fost desființat și transformat în biserică de mir. Iată că, după aproape jumătate de secol, clauzele testamentare fixate de Nicolae Rosetti Roznovanu în 1857 și-au dovedit viabilitatea. În 1913-1944, aici a funcționat o școală de gospodărie rurală pentru fete. Biserica a fost afectată în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, fiind refăcută și redeschisă pentru cult abia în 1968. O parte din vechile cărți și din inventar s-au păstrat¹⁴.

¹¹ ANIC, Achiziții Noi, CCLXIV/ 1, f. 1 v.-2 r.

¹² *Biserica Sfinții Voievozi din Pașcani*, https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_Sfinții_Voievozi_din_Pașcani, accesat: 8.11.2016.

¹³ C. Turcu, *op. cit.*, p. 632.

¹⁴ *Ibidem*, p. 632-634.

Averea schitului

Averea schitului, din deceniile patru-cinci ale secolului al XIX-lea, poate fi reconstituită pe baza unor surse inedite, reprezentate de o samă de venituri și cheltuieli a schitului Brătești, care acoperă perioada 1 iulie 1839 - 23 aprilie 1843, și catagrafia averii schitului Brătești, din 1845. Ele se află în custodia Serviciului Arhive Naționale Istorice Centrale, fondul Achiziții Noi, și au aparținut familiei Roseti Roznovanu, cea care a „moștenit” legatul ctitorului și a susținut material schitul. Motivul pentru care au fost întocmite documentele este pur administrativ, Roznovenii, ca și alte multe case boierești, ținând evidențe contabile detaliate referitoare la averea mobilă și imobilă, veniturile și cheltuielile tuturor proprietăților pe care le dețineau. Documentele se găsesc în mai multe copii, separate sau legate în condici și depozitate atât în același fond, cât și în alte fonduri de la Iași și București, și sunt caligrafiate îngrijit de personalul administrativ al casei boierești, după evidențele întocmite la schit.

Asemenea multora dintre așezămintele monastice de acest tip, schitul Brătești nu se remarcă printr-o avere substanțială, bunurile sale fiind destinate, în special, întreținerii obștii monahale. În decursul existenței schitului, numărul de călugări a fost mic, situația fiind impusă atât de funcția lăcașului, cât, mai ales, de resursele limitate alocate pentru întreținerea călugărilor, fapt specificat și în testamentul lui Nicolae Rosetti Roznovanu, din 1857. În 1772, în schitul Brătești viețuiau cinci călugări, din care doi nu știau să scrie, iar în 1838 obștea număra 12 călugări¹⁵.

Averea schitului Brătești era constituită din pământ, animale și bunuri gospodărești. Patrimoniul funciar a fost modest și s-a format în timp. Din scrisoarea-testament a monahului Ioasaf Cantacuzino, aflăm că, în 1776, schitul deținea moșia Vlădeștii, donată schitului de către Neculai Tăbârță, pe lângă care se mai adăugau „doao locuri de prisacă și livezi lângă schit și cu vie de la poarta caselor din Pășcani și cu [...] stupi și cu livezile din mănăstire”¹⁶.

În 1839, schitul dispunea de 17 fâlcii și 70 de prăjini de teren agricol și fânaș, echivalentul a cca. 25 de hectare, din care 6 fâlcii și 50 de prăjini (9 ha) erau cultivate cu porumb, 7 fâlcii și 20 de prăjini (cca. 10 ha) erau cultivate cu cereale (grâu, seacă, orz și ovăz), iar 4 fâlcii (cca. 5,7 ha) erau cu fânaș de coasă. Schitul deținea și animale, cele înregistrate pentru anul 1843 fiind 33 de vite

¹⁵ *Ibidem*, p. 632.

¹⁶ M.-B. Atanasiu, *op. cit.*, p. 84, 89.

cornute mari (boi, vaci și viței), 628 de oi și 2 cai. Pe lângă acestea, mai sunt înregistrați și 60 de stupi. La 1843, suprafața de pământ era identică, la fel și utilizarea ei, în schimb șeptelul s-a modificat, fiind înregistrate 39 de cornute mari (boi, vaci și viței), 580 de oi, 2 cai și doar 15 stupi. După această dată schitul a mai fost înzestrat și cu alte suprafețe de pământ, astfel încât – după cum reiese din testamentul vistiernicului Nicolae Rosetti Roznvanu –, la 1857, deținea 74 de fălci de pământ (105 ha), constituite din fânaș, arătură, imaș și vatra cu livada schitului. Testatarul preciza că aceste fălci „se vor da de-a purure pentru hrana călugărilor și ținerea schitului”, iar dovada că dorința sa a fost respectată o constituie faptul că, la sfârșitul secolului al XIX-lea, schitul este menționat cu această suprafață de teren.

Structura inventarului din 1845 indică și principalele categorii de bunuri deținute de schit: veșminte bisericești (feloane, stihare, naraclițe și epitrahire, în total 21 de bucăți), vase de cult (potire și discuri din argint și cositor, 5 bucăți), cărțile bisericii (56 de bucăți), „alte mărunțușuri” (respectiv butoie și căzi pentru vin și murături, harabale, căruțe, pluguri, o brișcă de doi cai, hamuri, căldări de aramă, unelte pentru prelucrat lemnul). Tot la „mărunțușuri” sunt înregistrate și 20 de stupi, patru păuni și două păunițe. Cel mai modern „mărunțuș” era un ceasornic de perete. Cele mai valoroase bunuri sunt veșmintele, vasele și cărțile de cult, însă nici acestea nu se remarcă prin prețiozitatea materialelor (vasele sunt din argint și cositor), sau prin faptul că sunt noi (puține veșminte sunt din „fir bun”, iar câteva dintre vasele din cositor sunt stricate). Valoarea acestor lucruri este, mai curând, de ordin spiritual și cultural, și în acest sens ies în evidență cele 56 de cărți bisericești, majoritatea folosite pentru desfășurarea cultului, câteva dintre acestea păstrându-se și în prezent.

În acest context, un aspect care merită semnalat îl constituie absența din inventar a icoanelor bisericii schitului. Situația intrigă, mai ales dacă facem comparație cu inventarele altor biserici întreținute de familia Roznvanu, cum sunt cele de la Pașcani și Stâncă, sau paraclisul palatului din Iași, în care icoanele sunt menționate, și chiar în număr mare.

Veniturile schitului

Veniturile schitului proveneau din două surse. Una era reprezentată de ajutorul financiar anual acordat de stăpânul moșiei Pașcani (mai degrabă o subvenție decât o donație), care, pentru anii avuți în vedere se cifra între 2.200

și 3.200 de lei, ceea ce reprezenta cca. 42% din bugetul total al schitului. Restul veniturilor erau generate din resurse proprii. Deși aveau pământ arabil, livadă și grădină, călugării nu vindeau nimic din produsele obținute pe aceste suprafețe, păstrându-le pentru consumul propriu și pentru furajarea animalelor. Câteodată cerealele nici nu ajungeau, cum s-a întâmplat în 1841, când s-a cumpărat porumb pentru casă, de 80 de lei. În schimb vindeau surplusul de produse viticole (vin, între 3.900 de litri, în 1840, și 600 de litri, în 1843), apicole (cu precizarea că mierea a fost vândută doar într-un an) și, mai ales, animaliere, cele mai productive fiind oile, de la care comercializau lâna (cca. 775 kg de lână, în 1842), brânza (cca. 750 kg brânză, în 1840), mieii (235 de miei, în 1842) și pielicelele de miel (cu zecile sau chiar sutele). Nu în ultimul rând, schitul se dispensa de animalele sterile sau care nu mai puteau fi utilizate pentru activitățile agricole și pentru transport. În acest sens, cuvioșii călugări îndepărtau frecvent stârpiturile, oile „babane”, pe care fie le vindeau vii, fie le sacrificau pentru consumul propriu și le comercializau pieile. Mai vindeau, în număr mic, animalele bătrâne sau care nu le erau necesare în gospodărie, precum boi, vaci și cai. La schit erau și câțiva păuni, de a căror îngrijire se ocupa un păunar care primea leafă, însă pentru anii cercetați nu sunt consemnate venituri obținute pe seama acestor păsări. Putem deduce fie că nu ajunseseră la numărul necesar pentru a fi vânduți sau sacrificați (puțin probabil), fie că erau crescuți din porunca boierului pentru a decora grădinile reședințelor boierești de la Pașcani și Stânca. Nu excludem nici eventualitatea de a fi crescuți pentru a fi apoi dăruiți sub forma unor cadouri exotice pentru înalții demnitari indigeni sau străini.

Cheltuielile schitului

Cheltuielile erau mai numeroase și mai variate decât veniturile, totalizând pentru cei aproape patru ani la care ne referim, respectiv 1 iulie 1839 - 23 aprilie 1843, fix 24.370 de lei și 3 parale. Cum veniturile schitului au însumat 18.650 de lei și 15 parale, pentru același interval de timp, reiese că 5.719 lei și 28 de parale au fost „cheltuiți mai mult peste venitul schitului”. Pentru a ne face o idee pe ce cheltuiau banii călugării, implicit dacă deficitul creat se justifica au ba, avem la dispoziție a doua parte a documentului contabil, intitulată „sama chetuielilor schitului Brătești”. Cele mai mari sume de bani erau alocate pentru asigurarea hranei animalelor și adăpostirea acestora în sezonul rece. Dacă pentru cumpărarea

unui stog de fân se plăteau 280 de lei, în 1841, pentru „facerea fânului” de la Frețoaia se plăteau 1.500 de lei, „cheltuiala fânului făcut pe moșăea Stolniceni” era de 3.990 de lei, iar pentru fânul de la Helceni se dăduse 4.020 de lei. De asemenea, dacă pe tomnaticul oilor la Cucuteni se plăteau 313 lei, în 1839, pe iernatul oilor la Hodora, lângă Cotnari (la vreo 40 de km de Brătești, cu piciorul, sau 20 km în linie dreaptă), se plăteau 3.700 de lei, în 1841, iar pe iernatul oilor la Stolniceni (aflat aproape de Brătești, la cca. 5 km în linie dreaptă) se plăteau 4.074 de lei, în 1842. Tot în 1842, se plăteau 264 de lei pentru pășunatul a 32 de vite cu coarne, la Stolniceni. Pentru oi se cumpărau cantități însemnate de sare: 250 de ocă de sare (cca. 323 de kg), în valoare de 40 de lei, s-au cumpărat în 1841 și alte 100 de ocă de sare (cca. 130 kg), în valoare de 18 lei, s-au cumpărat în 1843. Sare se cumpăra și pentru casă, mai puțină, însă mai scumpă. Pe lângă aceasta se cumpăra și slatină (saramură), probabil pentru pus murături, gătit sau tratament. Pentru îngrijirea animalelor se cheltuiau regulat bani, cum sunt cei alocați pentru potcovitul cailor sau pentru căutarea de diverse boli, ca turbarea. Se plăteau lefurile la patru ciobani (cca. 30 de lei pe an) și se cumpăra tărâțe pentru oi. Cheltuieli semnificativ mai mici se făceau ocazional pentru cumpărarea unor animale necesare pentru prăsilă, transport sau arat: 80 de lei un buhai (taur) cumpărat în 1841, un cal de 105 lei cumpărat în 1841 și un alt cal, de 100 de lei, cumpărat în 1842.

Bani se cheltuiau regulat pentru repararea sau întreținerea uneltelor, atelajelor și chiliilor. Se cumpăra fier pentru repararea plugurilor, păcură pentru uns osiile la căruțe și trăsură, șindrila pentru reparat acoperișul, 5.000 de bucăți draniță pentru acoperirea hambarului și 200 de cercuri pentru poloboace. Se cumpărau unelte și obiecte gospodărești noi, precum: topoare, bărdițe, hârlețe, coase, perie și săceală pentru cai, foarfeci de tuns oile, frânghii, piese de harnașament, lacăte la pivniță, juguri pentru boi, însă și site, ciururi, ceaune, străchini și talgere (adică farfuriile întinse), carafe și pahare. De asemenea, se cumpărau haine și încălțări (opinci, bocanci) pentru vizitiu, argați, ciobani, văcar, de unde putem vedea cu ce se îmbrăcau aceștia. Mai rar, se comandau și veșminte bisericești. Totodată, se cumpărau materiale brute sau semifinisate pentru reparat sau confecționat încălțăminte: piei de vacă, pentru opinci, și piele dubită, pentru căpute.

Banii se duceau și pe alimente, condimente și ingrediente de gătit deosebite, exotice sau care nu erau produse în gospodărie: orez, untdelemn, măsline, pește proaspăt și sărat, piper, zahăr, stafide, cofeturi pentru colivă, rachiu, multe dintre acestea fiind consumate în perioadele de post sau cu prilejul unor sărbători, cum ar fi la hramul bisericii schitului, „Adormirea Maicii Domnului”, care se serbează pe 15 august.

Pentru buna desfășurare a activităților de cult se cumpărau lumânări de ceară, mai rar, și de seu, mai des, ceară, tămâie, untdelemn, hârtie de scris, însă se comandau și icoane, cum este cea făcută în trapeză, plătită cu 14 lei.

În mod regulat se plăteau lefuri călugărilor care aveau diverse atribuții sau responsabilități în cadrul schitului: un ieromonah primea între 70 și 100 de lei, un călugăr cântăreț primea 70 de lei, iar un ierodiacon primea 30 de lei. Leafă i se acorda însă și preotului din sat, între 70 de lei, în 1840, și 100 de lei, în 1842. De asemenea, erau plătiți și angajații laici ai schitului: păunaru (30 lei), argații (50 de lei de om), ciobanii (30-45 de lei) și vizitiul (40 de lei). Deși schitul dispunea de forță de muncă gratuită, reprezentată de scutelnici, care lucrau însă doar pentru o perioadă limitată (la muncile agricole, la tăiat lemne), activitățile agricole sau meșteșugărești mai deosebite se plăteau, între acestea numărându-se: cositul, melițatul cânepii, spoitul tingirilor, „meremeturile” (reparațiile) pentru brișcă, pentru „căutarea vitelor de turbă”, îngropatul vici și altele.

Concluzii

Documentele analizate sunt relevante pentru reconstituirea, fie și fragmentară, a situației economice a unui mic așezământ monastic. Ca și alte lăcașuri similare, schitul Brătești din „Codrul Pașcanilor” nu se remarcă printr-o mare avere, aceasta fiind destinată exclusiv pentru întreținerea unui mic număr de călugări. În deceniile patru-cinci ale secolului al XIX-lea, averea schitului, constituită prin donații și stipendii, era alcătuită din pământuri, animale și bunuri gospodărești. La acestea se adaugă inventarul de cult al schitului, format din veșmintele bisericesti, vasele de cult și cărțile liturgice. Veniturile schitului proveneau, pe de o parte, din ajutorul financiar acordat anual de stăpânul moșiei Pașcani, și, pe de altă parte, din valorificarea produselor animaliere, apicole și viticole obținute la schit. Cu toate acestea, bilanțul bugetar era deficitar, cauzele

trebuind căutate atât într-o administrare ineficientă, cât și în randamentul scăzut al resurselor agricole și zootehnice. Cheltuielile majore erau generate de întreținerea și hrana animalelor, salarizarea și întreținerea călugărilor și slugilor și plata diferitelor munci agricole sau meșteșugărești. Cheltuieli mai mărunte, însă numeroase, se făceau pentru repararea sau întreținerea uneltelor, atelajelor și chiliilor, precum și pentru cumpărarea uneltelor și obiectelor gospodărești, articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, alimentelor care nu se puteau obține în gospodăria proprie și, nu în ultimul rând, a materialelor necesare desfășurării cultului.

În afară de conturarea situației economice a schitului Brătești la un moment dat, documentele contabile care fac obiectul acestui articol evidențiază, indirect, și raporturile strânse dintre schit și moșia Pașcani, pe care se afla lăcașul de cult, respectiv dintre obștea monahală și stăpânii moșiei Pașcani. Indiferent de familia din care aceștia din urmă au provenit – Cantacuzino, Balș sau Rosetti Roznovanu –, este clar că ei și-au asumat legatul testamentar al ctitorului, îngrijindu-se de înzestrarea materială și subvenționarea schitului până spre sfârșitul existenței acestuia.

*WEALTH, INCOME AND EXPENSES OF BRĂTEȘTI HERMITAGE,
NEAR PAȘCANI, DURING 1839-1845*

(Abstract)

This paper points out several original documents based on which it is possible to partially restore the economic situation of the hermitage Brătești, near Pașcani. The hermitage was established in 1733-1734, by boyar Iordache Cantacuzino, the landlord of Pașcani estate, and dissolved in 1902. During the fourth and fifth decades of the 19th century, the Bratești hermitage had a modest fortune obtained through donations and financial aids and it consisted of estates, livestock and household goods, as well as clothes, dishes and books specific to the religious service. The hermitage income came from two sources: on one hand, the financial aid provided annually by the owner of Pașcani estate, whom the hermitage depended on, and, on the other hand, the use of animal products, beekeeping and vineyards obtained in the hermitage household. The largest amounts were spent on animal husbandry and also on the monks and servants' salaries and the fees paid for

agricultural or crafting activities. During the studied period, the budget balance was negative due to inefficient management and low efficiency of agricultural and zootechnical resources. Indirectly, the documents highlight the close relationship between the monastery and the owners of Pașcani estate, who took care about the material and financial supplies of the hermitage until the end of its existence.

ANEXE

<F. 1 r.>

Sama veniturilor și a cheltuielilor schitului Brăteștii de la 1-iu iuli(e) 1839 și până la 23 aprilie 1843¹⁷

<F. 2 r.>

				Sama veniturilor schitului Brăteștii de la 1(-i)u iuli(e) 1839 din vremea ce am intrat nacealnic și până la 23 apr(ilie) 1843
Lei	Par(ale)			
1456	35	Lei	Par(ale)	priimiți în anul 1839, însă:
		520	–	pe lână
		26	–	pe miță
		96	15	pe m(i)ere
		160	–	pe un cal
		284	20	pe 37 oi băbane
		370	–	pe o părechi boi
		1456	35	
4753	–	–	–	priimiți în anul 1840, însă:
		Lei	Par(ale)	
		125	–	pe 54 pielicele negre și 24 albe sterpituri
		110	–	pe piei de oi
		50	–	pe pielicele de miel
		725	–	pe miei
		400	–	pe lână

¹⁷ ANIC, Achiziții Noi, CCLXXXV/ 9.

5055	10	62	20	pe brânză
		2200	–	priimiți de la cuconu prin dum(nealui) c(u)c(onul) Chiricu iconomu, vechilu(l) dumis(ale)
		240	–	pe brânză
		190	20	pe 27 oi băbane
		650	–	pe vin
		4753	–	
		–	–	
		Lei	Par(ale)	
		40	–	pe 12 piel(i)cele sterpituri
		400	–	pe lână
506	10	pe miei		
140	–	pe miță		
600	–	pe 4 boi bătrâni		
343	–	pe 34 vedre și 3 oă brânză		
2029	10			
11265	5			

<F. 2 v.>

				Veniturile anului 1841
Lei	Par(ale)			
11265	5	–	–	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		2029	10	suma din dos
		2400	–	priimiți de la cuconu prin dum(nealui) c(u)c(onul) Chirica iconomu vechilul dumis(ale)
		60	–	din vânzarea unei vaci
		286	–	pe 48 oi băbane
		280	–	pe vin
		5055	10	
6483	10	–	–	priimiți în anul 1842
		Lei	Par(ale)	
		147	–	pe 40 pielicele sterpituri
		21	10	pe 9 piei de oae
		525	–	pe 75 oi băbane

902	-	1500	-	pe 235 miei
		800	-	pe 600 ocă lână
		2400	-	priimiți de la cuconu prin dum(i)s(ale) c(u)c(onul) Chirica iconomu vechilul dumis(ale)
		40	-	pe 20 ocă miță
		250	-	pe vin
		800	-	priimiți de la cuconu prin dumneaci slugereasa Ruxanda
		6483	10	
		-	-	priimiți în anul 1843, pân(ă) la 23 apr(ilie), însă:
		Lei	Par(ale)	
		10	-	pe 10 pielicele stârpituri
24	-	pe 8 pielicele		
768	-	pe 128 pielicele negre		
100	-	pe 40 vedere vin, câte 2 lei 20 păr(ale) vadra		
902				
18650	15			

<F. 3 r.>

Lei 2585	Par(ale) 10	-	-	Sama cheltuielilor schitului Brăteștii de la 1 iuli(e) 1839, din vremea ce am întrat nacealnic, și pân la 23 apr(ilie) 1843
		Lei	Par(ale)	cheltuiți pe anul 1839, însă:
		1500	-	în facerea fânului la Frețoaia
		21	-	pe 3 ceaune
		6	-	pe 4 gărafe și 4 păhari
		19	-	pe tămâe și untdelemn
		53	-	pe rachiu la hramul schitului
		3	20	pe 2 ocă orez
		4	-	pe strachini și talgere
		9	-	pe păcură
		13	30	potcovitul cailor și blichuri la cari
		10	-	4 părechi opinci pentru ciobani
		13	20	3 cămeșoae pentru argați

		22	20	5 perechi căputături pentru argași
		35	–	liafa păunariului
		3	20	pe o coasă
		14	20	meremetul căruții
		3	–	pe o tava de schijă
		6	–	pe niște hățuri de cură
		9	25	pe 2 oc(ă) untdelemn
		2	–	pe 1 ocă orez
		20	–	pe o perechi ciubote la un argat
		6	–	la potcovitul cailor
		35	–	s-au dat posesorului Vele pentru un suhat ce s-au pășunat vitele
		5	–	pe meremetul fierălor de plug
		20	–	pe 2 merță ovăz pentru sămânță
		3	–	pe 2 traeste pentru cai
		313	–	tomnaticul oilor la Cucuteni
		121	–	liafa a 4 ciobani
		70	–	liafa ieromonah(ului) Vichentie
		34	–	din liafa ieromonah(ului) Iust(in) pe pol an
		2375	35	
2585	10			

<F. 3 v.>

				Cheltuelile anului 1839
Lei	Par(ale)			
2375	35	–	–	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		2375	35	suma din dos
		36	10	pe o piele de vită pentru opinci
		4	–	potcovitul cailor
		4	15	pe fier în trebuința casii
		38	–	pe pol piele dubită pentru căputături
		12	–	pe 60 oc(ă) sare
		68	–	pe 4 fâlci fân de cosât ce s-au făcut lângă schit
		1	30	pol oc(ă) lumânări său
		12	–	2 ocă untdelemn
		4	–	masline
		5	–	2 oc(ă) rachiu

6118	6	4	–	3 perechi opinci
		8	–	2 topoari și o bărdiță
		12	–	2 oc(ă) untdelemn
		2585	10	
		–	–	cheltuiți pe anul 1840, însă:
		Lei	Par(ale)	
		9	20	5 oc(ă) fier pentru casă
		7	20	meremetul brișcii
		1	–	piperiu
		3	20	o oc(ă) lumânări său
		–	30	hârtie de scris
		–	30	păcură
		6	–	o săceală și o perie pentru cai
12	11	spoitul a 2 tingiri și o oală de aramă		
2	20	pe melițatul cânepii		
5	–	păcură		
48	31			
8703	16			

<F. 4 r.>

Lei	Par(ale)			Cheltuelile anului 1840
8703	16	–	–	suma din urmă
		Lei	Par(ale)	
		48	31	suma din urmă
		6	–	una oc(ă) i pol oloiu
		2	20	potcovitul cailor
		13	10	4 oc(ă) pește
		12	–	2 oc(ă) untdelemn
		24	–	meremetul hamurilor
		10	–	4 oc(ă) rachiu
		12	–	s-au dat lui Ion Maftai pentru căutare(a) vitelor de turbă
		3	–	meremetul fierilor de plug
		70	–	ieromonah(ului) Vichentie
		1	30	pe blichuri la cară
		70	–	ieromonah(ului) Iust(in)
		2	–	sămințuri pentru grădină

		30	–	liafa păunariului
		2	–	păcură
		2	–	meremetul unei sape și o bărdiță
		100	–	sare ce s-au luat de la Țoțoc
		180	–	4 pol merță grâu de sămânță
		4	20	tămâe
		2	20	o părechi opinci
		17	–	o părechi ciobote vezeteului
		5	–	meremetul fierălor de plugu
		10	–	sari pentru casă
		5	–	pe un plugu
		42	–	sare pentru oi
		5	–	păcură pentru trăsuri
		6	–	una oc(ă) untdelemn
		18	20	un sucman vezeteului
		10	20	pe untdelemn
		715	11	
8703	16			

<F. 4 v.>

				Cheltuelile anului 1840
Lei	Par(ale)			
8703	16	–	–	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		715	11	suma din dos
		70	–	liafa preot(ului) Ioan
		10	–	2 pălării argaților
		13	20	3 coasă
		2	–	legatul coasălor
		3	–	pe opinci
		2	20	pe rachiu
		24	10	pe sare
		5	–	pe rachiu
		12	–	pe untdelemn
		2	20	pe păcură
		2	20	2 conțuri hârtie
		8	–	pe brânză la coasă
		4	–	rachiu, tij
		26	15	rachiu la praznicul Adormirei

		7	20	pe orez
		5	–	pe masline
		3	20	pe zahar
		3	–	pe piperiu
		1	20	strafide
		1	10	cofeturi pentru colivă
		1	–	2 stecle
		3	–	pe pește proaspăt
		24	–	pe sare
		21	30	pe pește sărat
		1	26	pe cupe de lut pentru trapeză
		3	–	lumânări de său
		40	–	liafa vezeteului
		4020	–	facerea fânului din Helceni
		5037	2	
8703	16			

<F. 5 r.>

				Cheltuelile anului 1840
Lei	Par(ale)			
8703	16	–	–	suma din urmă
		Lei	Par(ale)	
		5037	2	suma din urmă
		7	–	pe untdelemn
		30	–	pe sare la oi
		20	–	pe un sucman unui argat
		8	22	pe păcură
		150	–	hacul a cinci ciobani
		18	–	o părechi ciobote la un argat
		36	–	2 curăle de încins la 2 argați
		8	–	2 cămeș(i) la un argat
		18	–	una oc(ă) ceară pentru biserică
		35	20	s-au dat pentru niște păpășoi mâncaț(i) de câinii ¹⁸ stânei la Ruginoasa
		24	–	o părechi ciubote la un argat
		13	20	una ocă pol tămâie
		34	12	179 ocă sare pentru oi
		60	–	pe păpășoi la ciobani cu oile la Helceni

¹⁸ Lectură incertă.

		24	–	lui Petre argatul
		13	–	pentru piei de dubit
		12	–	la îngropatul viei
		10	–	pe ferecatul fierălor de plug
		3	20	pe 2 topoari de făcut
		2	20	de adus slatină
		4	–	untdelemn
		9	–	pe pește la praznicul Întrării în Biserică
		1	10	un ciur
		38	–	cheltuiala facerii unui felon și două epatrahire de cit
		24	–	2 mascuri pentru argați și ciobani
		70	–	liafa eclisiiarhului Gherasim
		5711	6	
8703	16			

<F. 5 v.>

				Cheltuelile anului 1840
Lei	Par(ale)			
8703	16	–	–	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		5711	6	suma din dos
		350	–	pe varaticul oilor la Cucuteni
		7	–	pe untdelemn
		50	–	hacul unui argat
		6118	6	
5384	34	–	–	Cheltuiți pe anul 1841
		Lei	Par(ale)	
		280	–	pe un stog fân
		6	–	pe untdelemn
		5	–	meremetul a trei topoari
		30	–	pe un felon și 2 epetrahire de cit și înbrăcămintă prestol
		4	–	pe un fier de înfierat vitele
		10	20	pol ocă pește la lăsatul săcului de Postul Mare
		6	–	pe untdelemn
		2	20	pe orez
		3	20	pe pește la Florii

		20	–	un sucman unui argat
		5	–	meremetul fierălor butcăriei și altele
		12	–	pe untdelemn
		1	20	pe piperiu
		80	–	ieromonah Chesarie
		52	–	pe 260 oc(ă) sare la oi
		29	–	o pereche pirostii la kuhne
		5	12	pe 2 pol oc(ă) fier
		2	20	meremetul unor pirostii mici
		2	20	o sătă și un ciur
		5	–	pe păcură
		562	12	
14088	10			

<F. 6 r.>

Lei	Par(ale)			Cheltuelile anului 1841
14088	10	–	–	suma din urmă
		Lei	Par(ale)	
		562	12	suma din urmă
		30	–	liafa păunariului
		6	10	pe pește la ciobani
		35	20	liafa eclisiarhului Gherasim
		10	20	pe untdelemn
		17	20	5 testeli cue de șândrilă
		6	–	o glugă la un cioban
		7	20	o lăcată la pivniță
		16	–	4 testele cue de șândrilă
		70	–	pe tămâc
		80	–	pe păpășoi pentru casă
		6	–	pe untdelemn
		56	–	3 pol oc(ă) ciară pentru biserică
		40	–	5000 draniță pentru acoperirea hambariului
		2	35	pe slatină
		28	25	pește sărat la praznicul Adormirei
		7	–	pe orez
		6	–	1 oc(ă) tămâc
		–	30	smirnă

		1	20	piperiu
		1	12	3 gărafe
		6	-	2 oc(ă) masline
		3	-	zahar
		12	-	untdelemn
		2	20	pe păcură
		70	-	ieromona(ului) Calistru
		3700	-	pe iernaticul oilor la Hodura
		4789	4	
14088	10			

<F. 6 v.>

				Cheltuelile anului 1841
Lei	Par(ale)			
14088	10	-	-	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		4789	4	suma din dos
		30	-	pe o piele de vacă
		12	-	2 oc(ă) untdelemn
		3	30	pe 25 funii
		10	-	5 oc(ă) fier
		60	-	lui Gavril argatul
		14	-	o perechi ciubote lui
		60	-	lui Gheorghii argatul
		14	-	o perechi ciubote lui
		36	-	2 curele de Braşov la aceşti argaşi
		80	-	un buhaiu cumpărat de la un prisăcariu din Stolnicenii
		24	-	un plug cu fierul lui
		7	-	meremetul fierilor de plug
		105	-	s-au cumpărat un cal
		15	-	2 oc(ă) untdelemn
		4	-	pol oc(ă) tămâie
		5	-	peşte la lăsatul secului
		8	-	păcură
		12	20	lumânări de său pentru casă
		4	-	pol oc(ă) untdelemn
		35	-	ieromonah(ului) Vichentie pe pol an

		7	20	50 oc(ă) târâță pentru oi
		40	–	250 oc(ă) sare
		9	–	un oc(ă) sare
		5384	34	
14088	10			

<F. 7r.>

				Cheltuelile anului 1842
Lei	Par(ale)			
14088	10	–	–	suma din urmă
5994	–	–	–	cheltuiți pe anul 1842, însă:
		Lei	Par(ale)	
		14	35	330 dram(u)r(i) ceară pentru biserică
		7	20	3 perechi opinci pentru ciobani
		2	20	opinci văcariului
		8	–	pește la lăsatul secului
		8	–	4 perechi opinci pentru argați
		18	–	1 ocă ceară pentru biserică
		3	–	2 giuguri pentru boi
		7	20	meremetul fierelor de plug
		1	20	piperiu
		10	–	un ham pentru un cal
		15	–	100 <ocă> târâță zahar(e)a la oi
		6	–	pește la Florii
		7	–	2 hârleță
		32	–	2 oc(ă) ceară pentru biserică
		4	20	pol oc(ă) untdelemn
		8	30	pe 5 sape
		12	–	4 perechi foarfece de tuns oile
		12	–	cheltuiala ciobanului când au du oile la Fulticeni
		18	–	1 oc(ă) ceară pentru biserică
		8	–	pe captare pentru știube(i)e
		30	–	pe o piele de vacă pentru opinci
		4074	–	cheltuiți cu iernatul oilor Stolnicenii
		100	–	leafa preot(ului) Ioan din sat
		35	–	leafa eclisiiarhului Gherasim
		4443	5	
20083	8			

<F. 7 v.>

				Cheltuelile anului 1842
Lei	Par(ale)			
20083	8	–	–	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		4443	5	suma din dos
		100	–	leafa ieromonah(ului) Chesarie
		70	–	leafa fratelui Vasilie cântăreț
		12	–	2 oc(ă) untdelemn
		4	–	o pălărie unui argat
		40	–	250 oc(ă) sare pentru oi
		9	–	1 oc(ă) untdelemn
		5	–	pol oc(ă) untdelemn
		70	–	leafa argatului Lazar
		12	–	o cură de încins, lui
		8	–	2 cămeșoae, lui
		18	–	o perechi ciubote, lui
		4	20	o coasă
		25	–	200 cercuri pentru poloboace
		1	20	6 păhari pentru vin, la hram
		4	20	pe pește, tij
		3	20	pol oc(ă) zahar
		9	–	1 pol oc(ă) untdelemn pentru biserică
		1	20	piperiu
		5	–	orez
		15	–	meremetul fierelor de plug
		30	–	leafa păunariului
		15	–	hacul unui plugariu pe o lună
		22	–	11 oc(ă) fier în trebuința casii
		60	–	300 oc(ă) sare pentru oi
		10	–	50 oc(ă) sare pentru casă
		4997	25	
20083	8			

<F. 8 r.>

				Cheltuelile anului 1842
Lei	Par(ale)			
20083	8	–	–	suma din urmă
		Lei	Par(ale)	
		4997	25	suma din urmă
		264	–	pășunatul a 32 vite cu coarne la Stolniceni
		14	–	o icoană ce s-au făcut în trapeză
		3	4	o oc(ă) lumânări său
		2	–	o lăcată pentru pivnița dde la vie
		–	20	un cârlig la ușă de la vie
		3	20	un ceaun pentru kuhne
		2	20	o răvăluță, tij
		3	20	100 dram(u)r(i) bumbac pentru feștile de lumânări
		20	–	100 oc(ă) sare pentru oi
		10	–	pol oc(ă) ceară pentru biserică
		9	–	2 piei de porc pentru opinci
		7	–	păcură pentru cară
		5	–	ascuțitul fierlor de plug și un topor de iznoavă
		45	–	leafa lui Alexandru ciobanu
		30	–	leafa lui Gheorghii ciobanu
		30	–	leafa lui Toader ciobanu
		2	4	10 oc(ă) sare pentru casă
		6	20	untdelemn pentru biserică
		4	–	tălpi și căpute pentru argatul Lazar
		32	–	leafa pe pol an, tij lui
		4	–	2 oc(ă) orez
		20	20	102 oc(ă) sare pentru oi
		16	–	2 oc(ă) tămâe
		1	10	un ciur
		1	10	o coasă de oțâl
		5534	13	
20083	8			

<F. 8 v.>

				Cheltuelile anului 1842
Lei 20083	Par(ale) 8	–	–	suma din dos
		Lei	Par(ale)	
		5534	13	suma din dos
		5	10	o litră lumânări de ceară
		7	10	4 oc(ă) pește
		12	20	60 oc(ă) sare pentru casă
		2	–	1 oc(ă) orez
		1	25	un conț hârtie
		12	–	un sucman la un argat
		14	–	o pereche ciubote, tij
		100	–	un cal
		95	–	ieromona(ului) Gherontie
		71	–	ierodiiacon(ului) Teofilact
		35	–	diiaconului Neculai cântăreț
		55	–	lui Vasăle argatul
10	2	2 cămășoae, tij lui		
40	–	2 oc(ă) ceară pentru biserică		
5994	38			
4286	35	–	–	Cheltuiți pe anul 1843, pân(ă) la 23 apr(ilie), însă:
		Lei	Par(ale)	
		7	20	pe două cojoace de lucru la cojocariu
		3	–	o căciulă pentru un argat
		1	20	un conț de hârtie
		20	–	s-au dat pe o blană păunariului
		4	25	2 oc(ă) frânghie de cânepă
		2	–	pe pește
		2	20	pentru slatină
		41	5	
24370	3			

<F. 9 r.>

				Cheltuelile anului 1843
Lei	Par(ale)			
24370	3	–	–	suma din urmă
		Lei	Par(ale)	
		41	5	suma din urmă
		16	–	pe trei cămășoae pentru argați
		12	–	pe 4 perechi căputături
		9	–	1 oc(ă) i pol untdelemn
		12	–	6 perechi opinci pentru ciobani
		4	–	1 perechi bocanci pentru chelariu
		8	–	pește la Buna Vestire
		1	30	1 perechi opinci pentru văcariu
		70	–	leafa ieromonah(ului) Chesarie
		30	–	din leafiaierodiiacoului Ghervasie
		75	–	facere unui car ce să numește odae pentru oi
		18	–	100 oc(ă) sare pentru oi
		3990	–	cheltuiala fânului făcut pe moșăea Stolnicenii
		4286	35	
24370	3			adică două zăci și patru de mii trei sute șapte zăci lei trei parale
18650	15	–	–	venitul
5719	28	–	–	cheltuiți mai mult peste venitul schitului

<F. 9 v.>

Sama averii mișcătoare și nemișcătoare a schitului Brăteștii ce mi s-au dat în stăpânire la anul 1839 iuli(e) 1

Pământ

Fălci	Prăj(ini)	
6	50	de păpășoi
7	20	pâne albă: grâu, săcară, orz și ovăs
4	–	fânaț de coasă
17	70	

Vite cu coarne

10	–	vaci mari
----	---	-----------

8	–	boi de plug
4	–	juncani
9	–	vițai
2	–	mânzați
33	–	
Oi		
470	–	oi mârliță
115	–	cârlane
43	–	berbeci
628	–	
Cai		
2		cai de ham
Stupi		
60		stupi

<F. 10 r.>

**Sama averii mișcătoare și nemișcătoare a schitului Brăteștii ce să găsește față
la 23 apr(ilie) 1843**

Pământ

Fălci	Prăj(ini)	
6	50	de păpâșoi
7	20	pâne albă: grâu, secară, orz și ovăs
4	–	fânaț de coasă
17	70	

Vite cu coarne

10	–	boi mari
8	–	vaci
5	–	vaci sterpe
2	–	gonitoare
1	–	giuncan gonitoriu
2	–	giuncani
3	–	mânzate
1	–	mânzat
6	–	vițai
1	–	buhaiu
39	–	
Oile		
370	–	oi cu miei

11	–	oi sterpe
96	–	mieoare
64	–	mieluță de sămânță
27	–	berbeci mari
12	–	berbecuți
580	–	
		Cai
2	–	cai
		Stupi
15	–	stupi

F. 33 v.

**Catagrafia averii Schitului Brăteștii
1845¹⁹**

No.	Veșmintele
5	Cinci feloani, îns(ă): <u>No.</u> 1 un felon de ștofă lileechiu, cu flori de hir galbin cu dou(ă) rânduri, 1 un felon de adamscă mătasă albastră, cu dou(ă) rânduri șiret de hir bun, 1 un felon de ștofă roși(e), <u>2</u> dou feloane adămască cu chepariuri de bumbacu, 5.
3	<u>Trei</u> stihari preuțăști, îns(ă): 1 un stihari de adamscă roșie, cu dou rânduri de șâret fir bun, 1 un stihari adamscă albastră, <u>1</u> unu di adamscă roșie cu dou rânduri de șâret fir bun, 3.
6	<u>Șasă</u> părechi naracliță, îns(ă): 1 de ștofă lileechie, 1 de adamscă albastră mătasă, 1 de adamscă roșie, 1 de ștofă roșie, cu flori de hir,

¹⁹ SJIAN, Colecția Manuscrise, nr. 3, *Condica lucrurilor casii d ela Pașcani, (1)845 april(ie) 23, f. 33 v.-37 v.*; O altă copie la: ANIC, Achiziții Noi, CCLXXXVI/ 4, f. 1-2.

	<u>2</u> de adamască de bumbacu, cu chenari, 6.
5	<u>Cinci</u> epetrehire, îns(ă): 1 de ștofă leleechie, cu flori de hir galbeni, 1 de adamamască albastră mătasă, 1 de stofă roșie, cu flori de hir, <u>2</u> dou de adamască de bumbacu, 5.
1	Un stihari dieaconescu albastru, cu flori și dou rânduri șâreturi de hir bun.
1	Un aurari de stofă, lileechiu, cu flori de hir.
21	Adică douăzeci și una.

Tanasa C(onstantin)

F. 34 v.

No.	Sfinteli Vasă
1	Un potir de argint, cu discu, zvezda, lingurița și mănunchiu copiei tot de argint.
1	Un alt discu, tot de argint.
2	Dou potire de cositori stricate.
1	Un discu de cositori.
5	Adică cinci. Tanasa C(onstantin)
	Cărțile bisericeii
6	Șasă <i>Minie pe 12 luni.</i>
12	Dousprezăci <i>Viețile Sfinților pe tot anul.</i>
2	<u>Dou</u> <i>Octoice</i> , îns(ă): 1 unu bun, <u>1</u> unu stricat, 2.
1	Un <i>Triod.</i>
2	Dou <i>Psaltiri.</i>
2	<i>Chetavasâeri</i> ²⁰ .
1	Un <i>Tipicu.</i>
2	Dou <i>Molitevnice.</i>
1	Un <i>Apostol.</i>

²⁰ *Catavasiere.*

1	<i>Testament.</i>
1	<i>Un Pliminiș.</i>
1	<i>Un Feodor Studatu.</i>
1	<i>Sfântul Efrim Sârul.</i>
1	<i>Un Feofilacu.</i>
1	<i>Un Ion Scărariu.</i>
1	<i>Un Omeliu vadenie²¹ Sfântului Macarii.</i>
1	<i>O Tălmăcire Sfintei Leturghii.</i>
1	<i>O Cartea ascultării.</i>
1	<i>O Cazanie pe toate duminicile.</i>
39	

F. 35 v.

No.	Tot cărțile bisericii
39	Soma din urmă.
3	Trei <i>Leturghii</i> .
1	O <i>Bogorodicină</i> .
1	O <i>Carte a Sfântului Efrim</i> , scrisă de mână.
2	Dou cărțiceli <i>Slujba Învierii</i> .
2	Dou <i>Panahizi</i> .
2	Dou <i>Evanghelie</i> .
5	Cinci cărți rusăști.
1	O <i>Pravilă</i> mare.
56	Adică cincizăci și șasă. Tanasa C(onstantin)
	Alte mărunțușuri
13	Triisprizăci vasă pentru vin.
4	Patru poloboace de murat curechi.
2	Dou căzi, tiji de curechi.
2	Dou poloboace pentru crastaveți.
4	Patru căzi la vie.
1	Un teascu la vie.
2	Dou harabali.
2	Dou care mici.
2	Dou părechi heră de plugu.

²¹ Lectură incertă.

1	Una brișcă de doi cai.
1	Una părechi hamuri de doi cai.
5	Cinci căldări de aramă, îns(ă):
	3 la trapezi,
	2 la stână,
	5.
39	

F. 36 v.

No.	Tot alte mărunțușuri
39	Soma urmei.
1	Una părechi chirostei.
1	Un lanțu de fer.
5	Cinci sfredeli.
3	Trii cuțitoae.
1	Un heresteu.
3	Trii topoară.
1	Un ceasornic de păreti.
20	Douzăci stupi.
4	Patru păuni.
2	Dou păuniță.
80	Adică optzăci. Tanasa C(onstantin)
	Viteli schitului
12	Doisprezăci boi.
9	Nou vaci a fata.
1	Un gonitori.
6	Șasă gonitori.
5	Cinci mânzati.
1	Un buhai.
4	Patru iape a fata.
1	Un costruș.
2	Doi cai de ham.
41	Adică patruzăci și unul.
	Oile schitului
378	Triisute șaptezăci și opt oi mârliți.
378	Tanasa C(onstantin)

F. 37 v.

No.	Tot oile schitului
378	Suma din urmă.
28	Berbeci mari.
112	Una sută dousprezăci meluță de sămânță.
15	Cinsprezăci bărbăcuți de sămânță.
533	Adică cinci sute triizăci și trii.
	Tanasa C(onstantin)